

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล ประเสริฐกุล. โครงสร้างอำนาจและความรู้สึกมีสมรรถภาพทางการเมืองของชนชั้นนำท้องถิ่น. สารนิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- กรรมของคนอยากทำดี. หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ (30 พฤศจิกายน 2538): 5.
- กรองแก้ว อยู่สุข. พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- จรรยา สุภาพ. การวิเคราะห์กลุ่มผลประโยชน์ในฐานะกลุ่มอิทธิพลทางการเมือง. ใน ประณต นันทียกุล (บรรณาธิการ), การเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- จรรยา สุภาพ. ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- จรรยา สุภาพ. สารานุกรมรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- จุมพล นิมพานิช. การได้มาซึ่งอำนาจและการใช้อำนาจ. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม - เมษายน 2539): 97-104.
- จุมพล นิมพานิช. แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันและกระบวนการทางการเมือง. สถาบันและกระบวนการทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.
- ฉลอง ภิมรัตน์. คู่มือประกอบการเรียนวิชา ศึกษา 325. หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู. วิทยาลัยครูภูเก็ต, 2521.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. การเมืองแบบใหม่ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ และวาทกรรมการพัฒนาชุดใหม่. วารสารธรรมศาสตร์ ปีที่ 21 (มกราคม-เมษายน 2538): 76-94.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. ประชาสังคมและสิทธิในการไม่เชื่อฟังรัฐของประชาชน. ใน พิทยา ว่องกุล (บรรณาธิการ), จุดจบรัฐชาติสู่...ชุมชนชาติปไตย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2540.

- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. รัฐศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ ทฤษฎี: หนึ่งทศวรรษรัฐศาสตร์แนววิพากษ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2540.
- เดชา แก้วชาญศิลป์. ทฤษฎีสามมติ : แนวความคิดเกี่ยวกับสภาวะผู้นำ ลำดับที่ 356. สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, 2519.
- ทัศนัย สุวรรณศิลป์. การก่อตัวและบทบาททางการเมืองของสหภาพแรงงานการไฟฟ้านครหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ทางออกปากมุล ประตู่ที่ปิดตาย. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ปีที่ 41 ฉบับที่ 27 (4-10 ธันวาคม 2537).
- ทีมข่าวการเมือง. เบื้องหลัง! 'สมัชชาคนจน' ตบเท้าบุกกรุง ทวงสัญญาจากรัฐ. เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 220(23 - 29 สิงหาคม 2539): 21-22.
- ทีมข่าวการเมือง. มือบคนจน 'ข้อเสนอที่ยังไม่มีคำตอบจาก บรรหาร'. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ปีที่ 42 ฉบับที่ 46(14 - 20 เมษายน 2539): 6-7.
- ธวัชชัย วงษ์มณฑล. การก่อตัวและบทบาทของสภาองค์การลูกจ้างในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีสภาองค์การลูกจ้างสภาแรงงานประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- นคร ศรีพิพัฒน์. สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2541.
- นฤมิตร สอดสุข. อ่านสังคมไทย 5 นาที: รวมบทความและบทวิจารณ์การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และศิลปกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์, 2537.
- นิยม รัฐอมฤต. การเมืองไทย: ภาพสะท้อนความเหลื่อมล้ำในสังคม. หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน (15 กันยายน 2538).
- บำรุง คะโยธา. สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2540.
- บุญเลิศ เขียวคิม. ขุนพลแห่งเขาวง 'บำรุง คะโยธา' เลขาธิการ สกย.อ. เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 140(10 - 16 กุมภาพันธ์ 2538): 32-33.
- เบื้องหลังชัยชนะของสมัชชาคนจน บทพิสูจน์คนจนผู้ยิ่งใหญ่. ฐานสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 105 (27 เมษายน - 3 พฤษภาคม 2539): 20-21.
- ประกายเพชร นิษานนท์. กลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการเมืองไทย: ศึกษากรณีสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การประปานครหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- ผจญจิตต์ อธิคนันท์. การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531.

- พรรคดี ผ่องแผ้ว. การศึกษารัฐศาสตร์แนวทงอำนาจ. เอกสารชุดแนวความคิดหลักทาง
รัฐศาสตร์. ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- พรรคดี ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการเมือง: ขอบข่ายทางทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยา
การพิมพ์, 2532.
- พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว. ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.
- พัฒนาชนบทไทย : สมัย และมรรค ตอนที่ 3 ความหวัง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), มิถุนายน 2539.
- เพ็ญญา หงษ์ทอง. สงครามชิงทรัพย์ากร ชนวนหายนะ. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ครบรอบ 41 ปี
ฉบับที่ 18 (2-8 ตุลาคม 2537): 43-50.
- เพ็ญญา หงษ์ทอง. อีสานนี้มีแต่ทรงกับทรุด. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. ปีที่ 42 ฉบับที่ 3 หน้า 22.
- ไพฑูรย์ โพลิสว่าง. ผู้นำชุมชนชนบทไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีปัจจัย
ที่ทำให้เกิดอำนาจและการสร้างอำนาจให้กับตน. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- มงคล ด้านธานินทร์. บทความพิเศษ มติชนสุดสัปดาห์. ปีที่ 14 ฉบับที่ 707 (11 มีนาคม 2537):
34-36.
- มณีรัตน์ มิตรปราสาท. การก่อตัวขององค์กรประชาชนกับการเสริมอำนาจประชาชน : ศึกษากรณี
ชุมชนประมงพื้นบ้าน อำเภอสีเกา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- มดีคณะรัฐมนตรีว่าด้วย สมัชชาคนจน. หนังสือพิมพ์สยามโพสต์ (23 เมษายน 2539): 4.
- มนตรี เจนวิทย์การ. สังคมวิทยาการศึกษา : การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน. หน่วยที่ 1-6. พิมพ์ครั้งที่ 8.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปัญหาการเมืองไทยปัจจุบัน หน่วยที่ 7-15. พิมพ์ครั้งที่ 8.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปัญหาพัฒนาทางการเมืองไทย หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 8.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย หน่วยที่ 1-7.
พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของการเมืองไทย หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2538.
- 'มือบขานา' เบื้องหน้าคือการเมือง เบื้องหลังคือการเมือง. มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 13 ฉบับที่ 664 (14 พฤษภาคม 2536): 14-15.
- มือบในรอบ 1 ปี รัฐบาลชวน ภาพสะท้อน "การกระจายอำนาจ" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 41 ฉบับที่ 26 (27 พฤศจิกายน - 3 ธันวาคม 2537): 20.
- ไมตรี อินทุสุต. กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง: ความหมายและแนวการศึกษา. รัฐศาสตร์นิเทศ 1 (มิถุนายน 2521): 752.
- ยศ สันตสมบัติ. อำนาจ บุคลิกภาพและผู้นำการเมืองไทย. งานวิจัยอันดับ1/2535 สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.
- ยุทธชัย วีระวงส์ เพื่อความโชติช่วงของอีสาน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 30 (26 ธันวาคม 2536 - 1 มกราคม 2537): 14-15.
- ระดม วงษ์น้อม. แนวความคิดเรื่อง ชนชั้นนำและการศึกษาโครงสร้างอำนาจชุมชน. เอกสารหมายเลข 10 ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ลิขิต ธีรเวคิน. วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ศรายุทธ เจียรมาต. เสถียรภาพรัฐบาล คำตอบอยู่ที่ประชาชน. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 42 ฉบับที่ 41(10 - 16 มีนาคม 2539): 65.
- ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์. พฤติกรรมร่วม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 25--.
- ศิริโรตม์ คล้ามไพบูลย์ สิทธิ เสรีภาพ ประชาชนในรอบปีแรกของรัฐบาลชวน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 28 (5-11 ธันวาคม 2536): 19-20.
- ศุขวัฒน์. มือบแปลก ๆ. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 42 ฉบับที่ 46 (14 - 20 เมษายน 2539): 29.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. การทำมือบและการปราบมือบประชาชน. เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 196 (8 - 14 มีนาคม 2539): 32-33.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์ การพิมพ์, 2540.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. ศักยภาพและเครือข่ายผู้นำท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์ การพิมพ์, 2537.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. สกยอ. ภายใต้อำนาจใหม่จะก้าวไปในทิศทางไหน?. เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 203 (26 เมษายน - 2 พฤษภาคม 2539): 34-35.

สังคิต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. จิตสำนึกและอุดมการณ์ของขบวนการประชาธิปไตยร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: 179 การพิมพ์, 2539.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาการเมือง : หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532.

สุธี ประศาสน์เศรษฐ. คนคิด 5 คนเขียน. เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 4(7) ฉบับที่ 177(198) (27 ตุลาคม – 2 พฤศจิกายน 2538): 20-21.

แสวง รัตนมงคลมาศ. กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดัน ในเอกสารการสอนชุดวิชา สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.

อภิชัย พันธุเสน. นี่คือผืนดินถิ่นอีสาน. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 26 (28 พฤศจิกายน-4 ธันวาคม 2536): 18-19.

อภิชัย พันธุเสน. นี่คือผืนดินถิ่นอีสาน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 27 (5-11 ธันวาคม 2536): 19-20.

อภิชัย พันธุเสน. นี่คือผืนดินถิ่นอีสาน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 28 (12-18 ธันวาคม 2536): 34-35.

อภิชัย พันธุเสน. นี่คือผืนดินถิ่นอีสาน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 29 (19-25 ธันวาคม 2536): 22-23.

อภิชัย พันธุเสน. นี่คือผืนดินถิ่นอีสาน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 36 (5-11 กุมภาพันธ์ 2537): 18-19.

อรรถญา ศิริผล. ระวัง! มีอบ'เภทกรอีसानเพียงยอดปลายภูเขาน้ำแข็ง. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 40 ฉบับที่ 24 (14 - 20 พฤศจิกายน 2536): 10-13.

ภาษาต่างประเทศ

Almond, Gabriel A. Comparative Politics. Today, Canada: Little, Brown and Company, 1974.

Almond, Gabriel A. and Powell, G. Bingham. Comparative Politics: A Developmental Approach. Boston; Little, Brown and Company, 1966.

Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney. The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Boston: Little, Brown and Company, 1965.

- Bentley, Arthur F. The Process of Government : A Study of Social Pressure. Illinois: The Principia Press of Illinois, Inc. 1949.
- Bonner, Hubert. Group Dynamics: Principles and Applications. New York: The Ronald Press Company, 1959.
- Castles, Francis G. Pressure Group theory and its problems. Pressure Group and Political Culture: A Comparative Study. London: RKP, 1967.
- Coleman, James S.(ed.) Education and Political Development. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1968.
- Duverger, Maurice. Party Politics and Pressure Group. translated by Robert Wagoner Sheffield: Nelson' s University Paperback, 1972.
- Easton, David and Dennis, Jack. Children in the Polical System. New York: McGraw-Hill, 1969.
- Finer, F. E. Interest Group and the Political Progress in Great Britain. Interest Groups on Four Continents ed. H.W. Ehrman. Pittburg Press, 1958.
- Hunt, N. C. Pressure Group in the U.S.A.. Occidente. Vol XII, 1956.
- Hunter, Floyed. Community Power Structure. Chapel Hill: University of North Caroliona Press, 1953.
- International Encvclopedia of the Social Sciences. New York: The Macmillan & the Free Press, 1968, volume 7, p.486.
- Mills, C. Wright. The Power Elite. Fair Lawn, Oxford University Press, 1956.
- Paige, Glem D. The Scientific Study of Political Leadership. New York: The Fress Press, Macmillan, 1977.
- Rosenbaum, Walter A. Political Culture. New York: Holt, Rinehart and Winaton, 1975.
- Shaw, Mavin E. Group Dynamics. New Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Company Ltd; 1976
- Truman, David B. The Governmental Process : Political Interest and Public Opinion. New York: Alfred A. Knopf, 1951, 1971.

Truman, David B. The Group Concept. Reading in Political Parties and Pressure Groups.

Edited by Frank MunGer and Donglas Price, New York: Thomas Crowell
Company, 1964.

Wooton, Graham. Interest Group. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc., 1978.

ภาคผนวก

1. ประวัติ นายบำรุง คะโยธา
2. ประวัติ นายนคร ศรีพิพัฒน์
3. บทสัมภาษณ์ นายบำรุง คะโยธา
4. บทสัมภาษณ์ นายนคร ศรีพิพัฒน์

ประวัติโดยย่อของ นายบำรุง คะโยธา

บิดามารดาชื่อ นายคำภาและนางศรีสุก คะโยธา เกิดเมื่อวันที่ 8 ส.ค. 2494 นามแฝงชื่อ ลุย อาชีพเป็นเกษตรกร มีพี่น้อง 8 คน เป็นคนที่สอง ที่อยู่ 103 หมู่ที่ 4 บ้านกุดตาใกล้ตำบลสายนาวัง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ดำเนินรูปพรรณ ผิวเนื้อดำแดง ผมหยิก สูงประมาณ 160 เซนติเมตร การศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ลักษณะนิสัยร่าเริงพูดเก่ง สมรสแล้วมีภรรยาชื่อ นางศรีพนม ธรรมจักร ไม่มีบุตร ฐานะครอบครัวปานกลาง ก่อนที่จะเข้าร่วมกลุ่ม สกย.อ. เคยทำงานที่บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด จังหวัดสระบุรี โดยคอยประสานงานกับองค์กรเอกชนกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. 2518 เป็นผู้ประสานงานการเคลื่อนไหวหยุดงาน ในปี พ.ศ. 2532 ได้เข้าร่วมชุมนุมเรื่องที่ดินทำกินในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ในขณะเดียวกันก็ได้เลี้ยงสุกรและมีปัญหาในเรื่องราคาสุกรตกต่ำ จึงมีการชุมนุมกับผู้เลี้ยงสุกรรายอื่น ในปี พ.ศ. 2534 ต่อมาได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับผลกระทบต่าง ๆ ที่ธนาคารโลกให้กู้เงินตามโครงการที่มีการยื่นเสนอ โดยได้เป็นตัวแทนของภาคอีสานด้วย เมื่อเดือนมิถุนายน 2536 เป็นแกนนำในการชุมนุมเรียกร้องที่หน้าศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ดเรื่อง มะม่วงหิมพานต์ไม่ได้ผลผลิตตามโครงการที่รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายไว้ จนกระทั่งเดือนตุลาคม 2536 เป็นแกนนำกลุ่มเกษตรกรรายย่อยภาคอีสาน เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาของเกษตรกรและมีการยึดเยื่อมาจนถึงทุกวันนี้ ได้ลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการ สกย.อ. ปลายปี 2538 ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาของสมัชชาคนจน

ประวัติโดยย่อของ นายนคร ศรีพิพัฒน์

บิดามารดา ชื่อ นายนิคม และนางวรรณ ศรีวิวัฒน์ มีพี่น้อง 8 คน เกิดเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2494 ที่บ้านหนองแคนใหญ่ ตำบลเมืองจันทร์ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ มีภูมิลำเนาที่ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ประกอบอาชีพทางการเกษตร จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

- พ.ศ. 2514 ได้ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จาก วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
- พ.ศ. 2515 เริ่มรับราชการครูที่อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ
- พ.ศ. 2516 สอบครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)
- พ.ศ. 2521 ลาออกจากราชการ เพื่อเข้าร่วมขบวนการต่อสู้ร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในป่า และกลับคืนสู่เมืองในปี พ.ศ. 2525
- พ.ศ. 2527 เริ่มทำงานกับกลุ่มศึกษาปัญหาเพื่อพัฒนาการศึกษาไทย
- พ.ศ. 2528 จบปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และทำงานกับโครงการพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชน
- พ.ศ. 2531 ทำงานที่มูลนิธิดวงประทีป เริ่มบุกเบิกงานด้านการศึกษาให้เด็กในชนบท และได้เริ่มเครือข่ายองค์กรครู โดยมีจุดหลักอยู่ที่ภาคอีสาน
- พ.ศ. 2535 เป็นหนึ่งในแกนนำผู้ร่วมก่อตั้งสมาชกษेत्रกรรหาย่อยภาคอีสาน (สยกย.อ.) เป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเป็นครั้งคราว เนื่องจากมีภารกิจประจำ
- พ.ศ. 2537 ได้ร่วมในการเดินประท้วงที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ถึงอำเภอหนองแก จังหวัดสระบุรี ตั้งแต่เริ่มขบวนจนถึงสิ้นสุดการเจรจากับรัฐบาล จนกระทั่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อติดตาม ตรวจสอบและเร่งรัดการแก้ไข ปัญหาของเกษตรกรภาคอีสาน
- พ.ศ. 2538 ลาออกจากมูลนิธิดวงประทีป และได้สานต่อเครือข่ายงานองค์กรชาวบ้านในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่ขบวนการของ สยกย.อ. พร้อมกับผลักดันให้กลุ่มสมาชิก สยกย.อ.ในพื้นที่ต่าง ๆ จัดตั้งสหกรณ์ขนาดเล็กและสร้างเครือข่ายของสหกรณ์จนสามารถก่อตั้งเป็น ชุมชนสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน จำกัด ในปัจจุบัน
- พ.ศ. 2539 ได้รับเลือกเป็น เลขาธิการ สยกย.อ.

บทสัมภาษณ์ นายบำรุง คะโยธา

ถาม - การเกิดเป็น สกย.อ. มีได้อย่างไร

ตอบ - ก่อนจะมาเป็น สกย.อ. นั้น ก็มีการก่อตัวเป็น people movement or people organization โดยหลักของสังคมนั้นจะต้องเกิด ในอดีตสังคมของไทยไม่ยอมรับให้มีการรวมตัวในลักษณะดังกล่าวมาประมาณ 20 ปีกว่า ผลมีการขาดช่วงของการรวมตัว หลังการอ่อนตัวของพรรคคอมมิวนิสต์ ก็เกิดขบวนการ N.G.O. ขึ้น ประปรายออกมาในรูปองค์กรพัฒนาสังคม ประมาณ พ.ศ. 2521 ลาออกจากโรงงานปูนซีเมนต์กลับบ้านเริ่มด้วยการตั้งกลุ่มชาวบ้านเพื่อแก้ปัญหาข้าว ปุ๋ย มีการหาเงินอุดหนุนจากต่างประเทศบ้าง เช่น องค์กรเดเรชอมของประเทศเยอรมัน ในส่วนนี้ได้คืนไปแล้ว ยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย การทำงานอาจแตกต่างจากคนอื่น ๆ โดยไม่ได้เงินเดือนหรือค่าจ้างจาก N.G.O. ทำมาหากินอิสระและทำงานด้านสังคมไปด้วย

ถาม - เงินสนับสนุนส่วนใหญ่มาจากไหน

ตอบ - เป็นเงินสนับสนุนให้แก่กิจกรรมของชาวบ้านไม่ได้จ้าง เงินรับมาต้องคืนเมื่อเรายินได้ด้วยตัวเอง ในปี พ.ศ. 2524 มีโครงการวิจัยของ U.N. (สถาบันวิจัยทางสังคมแห่งสหประชาชาติ) มาทำโครงร่างวิจัยเกี่ยวกับส่วนร่วมของประชาชน ครอบคลุมทั้งสามภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยชั้นนำรวมอยู่ด้วย ส่วนที่ต้องรับผิดชอบคือ วิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการรวมกลุ่มระดับชุมชน ในขณะเดียวกันก็ได้ศึกษา ทฤษฎี C.O. (Community Organization) หลักการก็คือให้ชาวบ้านฝึกในข้อขัดแย้งว่ามีประเด็นอะไรที่เกิดขึ้น เป็นการกระตุ้นให้เขาคิดเพื่อถกเถียงปัญหากันไปสู่ การปฏิบัติการและก็สรุปประเมินผลปลະมีการค้นหาประเด็นใหม่ ๆ เรื่อย ๆ

ถาม - เวลาจะรวมตัวกันเป็นจำนวนมากมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง

ตอบ - ไม่มีปัญหา เพราะมีการจัดตั้งในองค์กรเป็นเรื่อง ๆ เช่น โป่งขุนเพชร มีการจัดขึ้นมาพร้อม ๆ กับเขื่อนปากมูล จาก 9 ปัญหา นำไปสู่ 121 ปัญหา ทำให้รู้ว่ามีปัญหาเยอะแยะที่ไม่เป็นธรรมในสังคม แต่มีรอรเวลาที่จะปะทุขึ้นมา ปัญหามากมายขนาดนี้ชี้ให้เห็นว่า มันไม่มีทางออก ไม่มีที่พึ่ง มีข้อถามว่าทำไม่ไป

หา ส.ส. หรือ ส.จ. ที่ได้รับการเลือกตั้ง เพราะส่วนนี้ไม่มีการตอบสนอง จึงมีการวิ่งมาหาเวทีตรงนี้

ถาม - วิธีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านเข้ามาร่วม

ตอบ - ชาวบ้านเขามาเอง โดยเขาจะรู้ถึงปัญหากัน บางก็อ่านหนังสือพิมพ์เจอ ดูทีวีเจอบ้าง และเป็นเรื่องเดียวกันที่มีผลถึง จึงได้มีการติดตามข่าวเกี่ยวกับกลุ่ม แล้วจึงตามมาชุมนุมในสถานที่ที่มีการต่อสู้เกี่ยวกับปัญหาเดียวกัน

ถาม - จะมีการตรวจสอบปัญหาอย่างไร

ตอบ - มีคนทำงานจริง ๆ ในพื้นที่ โดยเข้าไปหาข้อมูลที่มาจากปัญหาของชาวบ้านที่มีการเสนอเข้ามา แบ่งแยกให้รับผิดชอบในแต่ละเรื่องไป เช่น ป่าไม้ ภูเขา โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับป่าไม้

ถาม - คนที่จะเข้ามาบริหารกลุ่มได้คิดว่าควรจะมีลักษณะอย่างไร

ตอบ - ไม่ต้องมีอะไรมากหรอกครับ มีความจริงใจ ความสามารถ ทักษะพัฒนาได้ และเชื่อมั่นในแนวทางและพลังประชาชน เชื่อมั่นในอำนาจของประชาชน

ถาม - คิดว่ามีผลดีหรือผลเสียอย่างไรกับการเกิดกลุ่มอย่างนี้ขึ้นมามากมาย

ตอบ - ก็ครับ การมีกลุ่มหลากหลาย การทำกลุ่มเพื่อเสริมสร้างบารมีผู้นำกับการทำกลุ่มเพื่อเสริมสร้างพลังประชาชน ต่างกันโดยประการแรก ทำอย่างไรจะสร้างพลังประชาชนมาให้ตัวเองเด่น เพื่อจะนำไปสู่แนวทางการเมือง ประการที่สองทำให้แข็งแกร่งและมีอำนาจขึ้น

ถาม - การมารวมตัวกันมากมายขนาดนี้ ค่าใช้จ่ายต้องมากด้วย

ตอบ - ไม่มีใครมาออกให้หรอกครับ แต่ละคนต้องรับผิดชอบตัวเองแล้ว การมีระบบตัวแทนที่มาชุมนุมไม่ได้มาทั้งหมด คนที่ไม่ได้มาก็เก็บข้าวสารอาหารแห้งและเงินสมทบมาแทน แล้วมีการถ่ายเทกำลังคนอยู่เรื่อยเหนื่อยก็กลับไป พวกที่อยู่บ้านเข้ามาแทน ชาวบ้านลงทุนเอง จึงไม่มีใครสามารถสั่งให้เขาสลายตัวได้

ถาม - การก่อตั้งกลุ่มเป็นการพัฒนาให้มีส่วนร่วมอย่างไร

ตอบ - ประชาธิปไตยต้องมาจากพื้นฐาน ไม่ใช่มาจากส่วนบนหรือผู้ปกครอง การเมืองและเศรษฐกิจเป็นระบบทุนนิยม ผู้ด้อยโอกาสหรือผู้เสียเปรียบทางสังคม มีทางเดียวที่สังคมจะไปได้คือ ทำอย่างไรถึงจะผ่อนคลายเป็นชนชั้นน้อยลง บรรทัดฐานของสังคมคงจะสร้างไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิเสรีภาพ แนวทางการต่อสู้ให้อยู่ในกรอบสันติวิธีที่ดีที่สุด แต่ห้ามไม่ได้ที่จะให้

ประชาชนลุกขึ้นมาเรียกร้อง ซึ่งจะเรียกร้องแนวทางใหม่ที่เป็นแนวทางที่ดีที่สุด แต่ผมกลัวว่า ในที่สุดเมื่อไหร่ที่ใช้วิธีการดังกล่าวไม่ได้จะทำให้เกิดการก่อวินาศกรรม การลอบทำลาย ทำให้สังคมอันตราย ควรให้สังคมมีการแบ่งผลกำไรที่ได้ให้พอสมควรกันบ้าง ไม่ใช่ทำให้มันแตกต่างกันมากมาย จนทำให้เกิดช่องโหว่

(เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2540 เวลา 13.30 น. บริเวณสถานที่ชุมนุมประท้วงถนนราชดำเนิน)

สัมภาษณ์ นายนคร ศรีพิพัฒน์

- ถาม - มีเหตุจูงใจอะไรที่เข้ากลุ่ม สกย.อ.
- ตอบ - ในจุดนี้ไม่ใช่เหตุจูงใจ มาร่วมกันตั้งองค์กรเลย เป็นคนก่อตั้งคนหนึ่งด้วย
- ถาม - แนวความคิดในการเข้ามาร่วมกันจัดตั้ง
- ตอบ - องค์กรของเกษตรกรซึ่งสมควรจะเกิดขึ้นได้แล้ว เพราะหลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นขบวนการเสรีไทยหลัง 14 ต.ค. ก็ได้สร้างบุคลากรที่เกิดขึ้นในสังคมมาพอสมควรแล้ว แต่ก็ไม่เคยมีองค์กรใดมันคงยาวนานสามารถยืนเป็นหลักให้กับประชาชนได้ กลุ่มคนเหล่านี้เกิดขึ้นมาตามสถานการณ์แล้วก็หายไป ดูเหมือนว่าจะต้องมีแรงกระตุ้น
- ถาม - ปัญหาส่วนใหญ่ของเกษตรกรที่เข้ามารวมตัวกันส่วนใหญ่มาจากเรื่องอะไร
- ตอบ - ตอนแรกเกิด 7 เครือข่ายของเกษตรกรในภาคอีสานที่นำเรื่องการประกอบอาชีพหรือการทำกรเกษตรมีปัญหาในการขาย ก็เลยมารวมกันเพื่อแก้ปัญหาตัวเอง แต่ในระยะหลังเครือข่ายปัญหาต่าง ๆ ไม่เป็นความจริง ประชาชนที่เข้ามาสู่องค์กรส่วนใหญ่เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกิน ที่ป่าสงวน เรื่องโครงการของรัฐที่ทำให้ความเสียหายให้เกษตรกร เกี่ยวกับการสร้างเขื่อน การสัมปทานป่าไม้ เป็นต้น
- ถาม - วิธีการดำเนินงานหรือขั้นตอนของกลุ่มเป็นอย่างไร
- ตอบ - 1. จัดรูปองค์กรบริหารภายในให้มีประสิทธิภาพ
2. การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของเกษตรกรร่วมกับรัฐบาล เพื่อจะให้ได้รูปแบบที่ใช้แก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ
- สองส่วนดังกล่าวเป็นพื้นฐานความคิดทางการเมืองที่ชัดเจน ว่า องค์กรตั้งขึ้นมาเพื่ออะไร มีเป้าหมายอย่างไร บางกลุ่มไม่มีเป้าหมายชัดเจน แต่ สกย.อ.ตั้งขึ้นมาแล้วได้มีการสรุปปัญหาไปเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่เพื่อความอยู่ดีกินดีของเกษตรกรเอง เพื่อสังคมที่ดีกว่าในอนาคตแต่เป็นความคิดในใจเอามาผสมผสานกับคนอื่นให้เป็นเอกภาพ ในปี 2540 สกย.อ.ได้สรุปทิศทางขององค์กรโดยเอาความคิดของแต่ละคนมารวมกัน เพื่อจะหาความเป็นเอกภาพ

ถาม - หลักการในการควบคุมการเคลื่อนไหวมีส่วนประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง

ตอบ - มีเหตุผล ได้ประโยชน์ รู้ประมาณ นำไปสู่การสร้างความร่วมมือกับแนวร่วม พันธมิตรต่าง ๆ อธิบายได้ว่า

ประการแรก การต่อสู้ต้องมีเหตุมีผลสังคมรับได้ ประการที่สอง สมาชิกเองต้องได้รับประโยชน์ไม่ใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประการสุดท้าย รู้จักประมาณว่าจะเอาอะไร อย่าโลภ เป็นไปไม่ได้ก็อย่าไปหวังจะเอาให้ได้

ระบบการจัดตั้งฝึกฝนในจุดนี้กันมาตลอด ให้สมาชิกมีระเบียบวินัยในการจัดตั้ง มีการนำโดยคณะบุคคล ไม่ให้นำด้วยคนหนึ่งคนเดียว มีคณะกรรมการทุกระดับชั้น อีกอย่างคือ เป้าหมายทิศทางที่ชัดเจน เมื่อก่อนมีการสรุปรายงานโดยกรรมการหรือแกนนำหลายส่วนระดมสมาชิกเข้าสู่องค์กรแบบปัญหาเฉพาะหน้าเป็นหลัก มาปลดหนี้สิน มาเอาที่ทำกิน มาเอา พ.ร.บ. เป็นของตน ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะหน้า เรียกร้องจากรัฐบาลได้บ้างไม่ได้บ้าง ปัญหาที่เคยย้อนมาสู่ภายในองค์กร โดยเฉพาะแกนนำจะไม่สามารถให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเรียกร้องระยะแรก ๆ เป็นการรับปากแต่ก็ทำไม่ได้ ตอนนี้เรามาสรุปแล้วได้ความว่า มันก็ไม่ว่ากัน การสร้างองค์กรเอาปัญหาเฉพาะหน้ามาสร้างองค์กรไม่ได้ ต้องค้นให้ได้ว่า ความต้องการระยะยาวจริง ๆ คืออะไร เพราะฉะนั้นจะต้องให้เห็นอนาคตที่แท้จริง สิ่งที่เราค้นพบคือการสร้างองค์กรเพื่อให้มีอำนาจต่อรองเพื่อเป็นพลังหนึ่งในสังคมนี้ ทางด้านการเมืองเป็นอำนาจต่อรองกับรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณให้ความสำคัญเท่ากับภาคการผลิตอื่น ๆ สามารถไปใช้อุปกรณ์เครื่องมือของทางราชการอย่างเท่าเทียมกันกับอาชีพอื่นด้วย

ความเสมอภาคในฐานะเกษตรกรเทียบกับอาชีพอื่น ต้องไม่ต่างกันในทางเศรษฐกิจ องค์กรของเกษตรกรควรจะมีหน่วยการผลิต สามารถทำการผลิตแล้วกำหนดราคาเอง เกษตรกรมีแต่ผลิตส่งให้พ่อค้าคนกลางแปรรูป แล้วเอาไปตั้งราคาเอง ทำไมเกษตรกรไม่แปรรูปเองแล้วเข้าสู่ระบบตลาด สิ่งเหล่านี้จะเป็นจริงได้ต้องประสานกับทางการเมือง จึงต้องกดดันให้รัฐบาลแทนที่จะสนับสนุนงบประมาณผ่านกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผ่านกรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผ่านกรมปศุสัตว์ เป็นต้น ซึ่ง กรม กอง ต่าง ๆ ของรัฐมีการคอร์ปชั่นทุกระยะตลอดมา ไม่มีความจริงใจที่จะพัฒนาเกษตรกรโดยแท้จริง

ควรตัดออกแล้วให้ลงมาที่เกษตรกรโดยตรง ซึ่งองค์กรเองต้องมีหน่วยงานเศรษฐกิจพื้นฐานของเกษตรกร ซึ่งเรามีแล้ว 117 สหกรณ์ทั่วประเทศ มี การจ้างพนักงาน มีการแบ่งงานตามสภาพภูมิประเทศและการผลิตในพื้นที่ ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนในเรื่องการผลิตแปรรูปและการตั้งราคาของการผลิตได้

ถาม - การเคลื่อนไหวของกลุ่มในแต่ละครั้งน่าจะมีปัญหาที่คิดว่าเด่นชัด

ตอบ - ปัญหาที่เด่นชัดคือ เรื่องแรกที่ดินทำกิน ที่สาธารณะ ที่ราชพัสดุ เขตป่าต่าง ๆ ทางแก้อคือ การหลีกเลี่ยงไม่ออกนโยบายที่ทำให้เกษตรกรเดือดร้อนหรือได้รับผลกระทบในเรื่องที่ดิน เรื่องที่สองคือ หนี้สิน ควรจะปลดหนี้ซึ่งเป็นส่วนที่เกิดจากโครงการของรัฐที่ล้มเหลว ลดอัตราดอกเบี้ยลงหรือเลื่อนระยะเวลาการชำระหนี้และมีการปรับปรุงควบคุมหนี้สินนอกระบบ

ถาม - เปรียบเทียบอำนาจต่อรองกับกลุ่มอื่น ๆ

ตอบ - ปราศจากการเมือง กลุ่มยืนบนจุดของกลุ่ม โดยการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ตอนนี้เราอาจจะดีกว่ากลุ่มอื่น หมายถึงขั้นตอนการแก้ไขปัญหาของตอนนี้มีมาตั้งแต่แรกเริ่มก่อนจะเป็น สกย.อ. ...การเปลี่ยนรัฐบาลครั้งหนึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องตลอด

ถาม - จุดยืนของกลุ่ม

ตอบ - การที่เคยรับราชการเป็นครูมาก่อน เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรในครอบครัว แต่การเป็นครูเป็นบทเรียนแรกที่หล่อหลอม เคยเข้าร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ทุ่มเทศึกคิดว่าจะดีก็ไม่ใช้ ออกมาแล้วจึงเข้าองค์กรเอกชนหาเงินเพื่อสงเคราะห์ประชาชน เกษตรกรแบมือขออย่างเดียวไม่ได้ สร้างสำนึกตนให้เกิดขึ้น ไม่มีการพึ่งพาต้องอาศัยตนเอง จากสิ่งที่สร้างสมเรียนรู้อมาด้วยตัวเอง คำว่ามีมวลชนมีทุกสิ่งทุกอย่างได้เกิดขึ้นจริง การเดินขบวนเป็นหมื่นคนขึ้นไปต้องมีค่าใช้จ่ายที่สูงมากถ้าหากคิดถึงการเรียไรเงิน แต่กลุ่มไม่เคยตั้งงบประมาณในการรวมตัว ใช้วิธีระดมตามความสามารถของแต่ละคน เกิดจากความเดือดร้อนของแต่ละคนให้มีการเตรียมตัวเพื่อจะอยู่ในกลุ่มได้ในขณะที่มีการเคลื่อนไหว ..เมื่อคิดถึงสิ่งที่ต้องการจะได้คืนในส่วนที่รัฐเอาไปจากเกษตรกรแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่น จุดยืนเรามั่นคงทำให้เห็นอนาคตไม่เกิดความท้อแท้เลย

ถาม - คิดว่าคนส่วนใหญ่ที่ตามเรามารวมกลุ่มนี้ รู้สึกอย่างไร ทำอย่างไรถึงเชื่อใจเรา

ตอบ - วิธีการทำงานแตกต่างจากคนอื่น มีการไปพบปะสมาชิกด้วยตนเอง การนำกลุ่ม

ไม่น่าเดี้ยว นำด้วยคณะบุคคล การขึ้นเวทีปราศรัยขึ้นอยู่กับการประชุม โดยจะให้ตัวแทนของแต่ละสาขาย่อยขึ้นมาบนเวที ส่วนตัวผมเองจะเป็นผู้สรุปในตอนสุดท้าย สมาชิกให้ความไว้วางใจในการพูดปัญหาของเกษตรกรแต่ละคน เป็นการเข้าใจถึงปัญหาของเกษตรกรได้ดีกว่า

ถาม - ผลจากการปฏิบัติงาน มีความพอใจมากแค่ไหน

ตอบ - พอใจมาก ในการพัฒนาการของกลุ่มที่มีความมั่นคงเป็นรูปร่าง ...จะมีการรวมกลุ่มไม่ให้มากเกินไป เพื่อการควบคุมหรือการดูแลจะได้ทั่วถึง

ถาม - มีอะไรจะกล่าวเพิ่มเติมบ้าง

ตอบ - เน้นเรื่อง วิสาหกิจชุมชน เป็นการเกษตรที่มีวิธีการครบวงจร เป้าหมายที่จะดำเนินการในแต่ละครั้งจะมีการให้การศึกษาแก่สมาชิกของกลุ่ม โดยได้รับการสะท้อนปัญหาของเกษตรกรมารวมกัน สังเคราะห์มาเป็นจุดยืนของกลุ่มในแต่ละครั้ง

(เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2541 สถานที่อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา)

ประวัติผู้เขียน

ว่าที่ ร.ต.ท.หญิง ปราณีย์ ศรีสารคาม ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองสารวัตร งาน 3 (อารักขาบุคคลสำคัญฝ่ายไทย) กองกำกับการ 1 กองตำรวจสันติบาล 2 สำนักงานตำรวจสันติบาล กรมตำรวจ รับราชการเป็นข้าราชการตำรวจมาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 ในตำแหน่งลูกแถว ได้รับแต่งตั้งเป็นชั้นสัญญาบัตรเมื่อ พ.ศ. 2539 เกิดเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2508 ที่ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี (ปัจจุบันอำเภอดังกล่าวขึ้นกับจังหวัดหนองบัวลำภู) เป็นบุตรคนแรกของ นายลี ศรีสารคาม และ นางจอมศรี ศรีสารคาม สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี ในระดับปริญญาตรีสำเร็จจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

